

Ludmyła Romaszczenko

DOI 10.15290/sw.2022.22.14

Międzynarodowa Szkoła Ukrainistyki,

Narodowa Akademia Nauk Ukrainy

tel.: +380682810382

e-mail: lirom5@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7567-9511>

Полівекторність життєтворчості Станіслава Монюшка: український сегмент

Ключові слова: польський, український, козацький, музичний, композитор, жанр, опера

У житті і творчості видатного польського композитора Станіслава Монюшка (1819–1872), чиє ім'я назавжди записане до скарбниці польської (і слов'янської) музики, тісно взаємодіють різні фактори: польський, білоруський, литовський, російський. Це, очевидно, зумовлено тим, що творцеві польської національної опери довелося жити і творити на землях, які належали Великому Князівству Литовському, Речі Посполитій, Російській імперії.

Український вектор у цьому переліку теж відіграв певну роль. Як відомо, Україна (зокрема, й Черкащина) посідала поважне місце в житті багатьох польських митців – письменників, композиторів. Назвемо бодай деяких з них: представники «української школи» в польському письменстві (Богдан Залеський, Северин Гощинський, Міхал Грабовський, Зенон Фіш), Станіслав Грудзінський, Юліуш Словацький, Марія-Юлія Залеська, Францішек Равіґа-Гавронський, Ярослав Івашкевич, композитор Кароль Шимановський та ін.

Регіонами України мандрував класик польської літератури Адам Міцкевич: Київщина, Черкащина, Кіровоградщина, (Єлисаветградщина), Одещина, Харківщина.

За участь у віленських патріотичних товариствах, зокрема *Товаристві філомотів*, Міцкевича і його однодумців, як відомо, було висла-

но у віддалені від Польщі місця. Таким містом на півдні Російської імперії (й України) стала Одеса, куди Міцкевича призначили викладачем Рішельєвського ліцею.

По дорозі до Одеси Міцкевич разом із друзями Францішеком Малевським і Юзефом Єжовським прибуває до Києва. На відомих щорічних контрактових ярмарках на Подолі, біля старої Київської академії, Міцкевич познайомився з підприємцем Германом Головінським і прийняв запрошення відвідати його родинний маєток у селі Стебліві на Черкащині.

До наших днів зберігся двоповерховий будинок (хоча він і потребує реставрації), у якому мешкав А. Міцкевич і який нині входить до складу Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника.

Неподалік від флігеля, у якому мешкав польський поет, – *Скеля Міцкевича*. Стоячи на її краю, можна милуватися мальовничими краєвидами Росії, яка в цьому місці вбирає в себе й води річки Боровиці, що протікала в розкішному парку Головінських.

Згадки про це гостювання на мальовничих берегах Росії знаходимо в поемі *Пан Тадеуш: Чи на Вкраїні я б ту липу упізнав, / Що сотню панночок і сотню хлопців бравих / Ховала в холодку, при танцях і забавах, / Як вечір повивав блакитноводу Рось?*

Це лірична пейзажна замальовка літньої пори, а Міцкевич відвідав Стеблів узимку. Тож напрошується питання: чи це просто художній вимисел, чи, можливо, поет побував там ще й улітку? Як впливає з листа до Головінського (у серпні 1826 року), Міцкевич сподівався ще побувати у Стебліві по дорозі до Москви, але не отримав дозволу їхати через Київ:

Мої безконечні мандри по різних кінцях держави були б терпимі, якби я міг вибрати дорогу згідно з своїми уподобаннями. Відїжджаючи з Одеси, мав надію знову відвідати Стеблів і ще раз подихати повітрям України... Та інакше склалися обставини, і я мусив їхати через незнайомі краї, в край ще більш невідомий [Врвес 1955, 57].

Тож цілком закономірно, що в музеї українського письменника І. Нечуя-Левицького, який функціонує у Стебліві, є експонати, присвячені Міцкевичу (зокрема бюст поета). Про урочисте відкриття музею 27 листопада 1960 року читаємо в листі М. Рильського (активний перекладач і дослідник творів А. Міцкевича) від 1 грудня 1960 року до О. Дейча:

Дело в том, что на следующий день после приезда в Киев я по предложению телеоператора Жоржа поехал в село Стеблев Корсунь-Шевченковского района, где родился Нечуй-Левицкий и в разное время жили Марко Вовчок и Адам Мицкевич. В виду последнего обстоятельства с нами ездил и генеральный консул Польши Ванда Дмитриевна Михалевская. Был открыт музей Нечуя (в котором есть и экспонаты, связанные с Вовчком и Мицкевичем) и мемориальные доски всех трёх писателей... [*Літературно-меморіальний музей Максима Рильського*, online].

У музейній колекції фотографій зберігається світлина, на якій зафіксована ця подія.

Прямуючи до Одеси, Міцкевич із друзями відвідав Єлисаветград (нині Кропивницький). Тут Міцкевич і Єжовський були представлені графу Вітту – командуючому Новоросійським військовим округом, котрий «за сумісництвом» керував поліцейською агентурою (матір'ю графа Вітта була відома Софія Потоцька, власниця названого її іменем уманського парку, який є одним із семи чудес України).

До речі, Єлисаветград пов'язаний з іменем ще одного видатного поляка – композитора, піаніста Кароля Шимановського. У цьому місті Кароль навчався в музичній школі Густава Нейгауза – свого троюрідного дядька (батька піаніста Генріха Густавовича Нейгауза). Серед учнів цієї школи – і майбутній польський письменник Ярослав Івашкевич.

А народився Кароль у селі Тимошівці на Черкащині (нині в місцевій школі знаходиться музей композитора), охрещений був у костьолі м. Сміли (нині райцентр Черкаської обл.). У Тимошівці, а також у Єлисаветграді пройшли дитячі та юнацькі роки композитора, тут він написав чимало своїх творів. І зізнавався в любові до краю: *Народився ж бо я на Україні, там пройшло моє дитинство, я відчував її усією душею, кохав її благодіючий клімат, її буйність і солодкість* [*Шимановський і Україна*, online].

У Єлисаветграді до цього часу зберігся будинок, у флігелі якого в часи воєнних лихоліть 1918–1919 року в редакції газети з промовистою назвою «Война и Мир» музикант працював. На розміщеній на будинку меморіальній дошці, що увічніює пам'ять композитора, викарбуваний напис, який вражає пророчою актуальністю: *Великий гуманіст своїм натхненним словом закликав до миру, до людяності!*

У Єлисаветграді філомати на чолі з Міцкевичем через кур'єра отримали звістку про відсутність вакансії в Рішельєвському ліцеї, але все ж попрямували до Одеси, де були юридично зараховані на роботу.

Незважаючи на таємний поліцейський нагляд, перебування в Одесі мало свої переваги. Вдосталь вільного часу, що давало можливість займатися особистими справами, заводити знайомства. Тут Міцкевич познайомився з поетом Туманським, Аполлоном Скальковським – автором низки історичних праць з минулого України (історія Новоросії, Запорозької Січі, гайдамаччини), якого сучасники називали *Геродотом Новоросійського краю*; і зі Станіславом Монюшко [Вервес 55, 55]. На жаль, нам не вдалося з'ясувати деталі перебування Монюшка в Одесі, його тогочасних стосунків із А. Міцкевичем (ми зверталися за допомогою до працівників Одеського літературного музею, зокрема старшого наукового співробітника Заярної Яни Іванівни). Хоча, як відомо, співпраця двох талановитих особистостей була досить плідною: Монюшко захоплювався творами класика польського романтизму, до багатьох із них написав музику. Перлиною світової вокальної лірики вважають пісню *Чи знаєш край?* за Гете, у перекладі А. Міцкевича, у якій композитор перевершив своїх попередників – Шумана і Шуберта. Наприкінці життя Монюшко створив прекрасний цикл на вірші Міцкевича *Кримські сонети* для хору та оркестру, які нерідко називають *вокальними ноктюрнами*. Діяльність цього творчого тандему може стати предметом окремої розмови.

Музика Монюшка отримала визнання не тільки в польському суспільстві – її вважають зразком слов'янської музики. Вочевидь через це Монюшко був пов'язаний дружніми узами зі слов'янськими композиторами й музикантами. Так, під час кількарядового перебування в Петербурзі його привітно зустріли Михайло Глінка, Олександр Даргомижський, Олександр Серов. Особливо зблизився композитор з Даргомижським, якому присвятив свою концертну увертюру *Казка*, яка засвідчила велику оркестрову майстерність. Спілкування з представниками російської класичної музики зробило помітний вплив на творчий розвиток композитора. Водночас музика Монюшка вплинула на творчість відомого композитора Петра Ілліча Чайковського, який мав україно-козацькі корені¹.

¹ По батьківській лінії його рід походить від козаків Чайок. Прадід композитора Федір Опанасович Чайка (1695–1767) родом із-під Полтави, служив у Миргородському полку Війська Запорозького. Його син Петро (дід композитора) народився на Полтавщині; навчаючись у Києво-Могилянській академії, за тогочасною модою, узяв собі прізвище на зразок до польського – із Чайки зробився Чайковським... Петро Федорович брав участь у російсько-турецькій війні (полковий лікар), жив у Вятській губернії (був городничим Слободського та Глазова), а згодом приписаний до дворян Казанської губернії, де в нього й народився син Ілля – батько майбутнього композитора.

Напрошується питання, чи були бодай якісь опосередковані контакти між Монюшком – творцем **польської національної опери** і творцем **української національної опери** Семеном Гулаком-Артемівським (1813–1873) – уродженцем Черкащини, у якого було польське коріння² і яким опікувався М. Глінка?

Відомо, що дідусь Семена Степановича Петро Патрикійович Гулак – священик Городищенської церкви на Черкащині – узяв за дружину полячку Артемівську, прізвище якої додав до свого, і так з'явилося подвійне прізвище Гулак-Артемівський (пізніше це подвійне прізвище взяв собі і його онук, видатний композитор). Проте докладних відомостей про материнський родовід, на жаль, немає³.

Монюшко й Гулак-Артемівський – майже ровесники, жили в Петербурзі, покровителем останнього теж був Михайло Глінка – засновник російської класичної музики. На талант Гулака-Артемівського – учня київської бурси, Глінка звернув увагу, коли шукав виконавця для партії Руслана (опера *Руслан і Людмила*), і взяв талановитого юнака до Петербурга. Тут Глінка власноруч навчає хлопця мистецтву співу, а згодом організовує на його користь декілька концертів. На зібрані від них кошти відправляє Семена вчитися за кордон (Франція, Італія).

Сам Петро Ілліч часто бував в Україні, зокрема в Кам'янці, куди приїздив до своєї сестри Саші (дружини декабриста Давидова), тут написав свої відомі твори. У Кам'янці на Черкащині, у маєтку, управителем якого був чоловік сестри Чайковського Лев Давидов, Петро Ілліч «знайшов відчуття миру в душі, яке даремно шукав у Москві та Петербурзі» [Шибанов 2009]. Понад 28 років життя Чайковського пов'язані з містом над Тясмином. Аби Петро Ілліч міг почуватися вільно, йому відвели окрему будівлю з трьома кімнатами. Чимало творів написано Чайковським у Кам'янці: *Італійське капричіо*, *Орлеанську діву*, *Сплячу красуню*, *Серенаду для струнного оркестру*... Враження від українського літа 1874 року в Кам'янці лягли в основу Першого концерту для фортепіано з оркестром, головна тема якого пісня Марусі Чурай *Ой не ходи Грицю та й на вечорниці*, а у фіналі композитор використав мелодію веснянки *Вийди, вийди, Іванку*. Критик Герман Ларош відзначив цінність концерту, красу українських мелодій, вплетених у канву твору.

Балет *Лебедине озеро* Петру Іллічу нав'яз ставок із лебедями, побачений на Черкащині.

Родовід відомого композитора досліджений у праці, яку нам люб'язно надала заступник директора з наукової роботи Літературно-меморіального музею О. С. Пушкіна і П. І. Чайковського (м. Кам'янка) Таміла Петрівна Чулак.

² До речі, ім'я С.С. Гулака-Артемівського Черкаський музичний фаховий коледж – один із відомих мистецьких закладів Шевченкового краю й усієї України.

³ Детальніше про означену проблему див.: Л. Ромащенко, *Польський вектор в життєвості та творчості Петра Гулака-Артемівського*, [в:] VI tarptautinėje mokslinėje konferencijoje "Lingvistiniai, Didaktiniai ir Sociokultūriniai Kalbos Funkcionavimo Aspektai". Pranešimų santraukos, Vilnius 2014, s. 16–24; Л. Ромащенко, *Польські сторінки в житті і творчості Петра Гулака Артемівського*, «Forum Wschodnie: Rocznik interdyscyplinaryny» 2013, № 1.

Російський композитор також був пов'язаний з Україною і мав польське коріння. Його прадід був польським шляхтичем з роду Глінок гербу *Trzaska* – Вікторин Владислав Глінка (*Wiktoryn Władysław Glinka*). Після втрати Польщею Смоленська 1654 року В. В. Глінка прийняв московське підданство і перейшов у православ'я. Царська влада зберегла за ним володіння на Смоленщині та шляхетські привілеї, зокрема герб.

Михайло Глінка неодноразово бував у Чернігові, Ічні, Ніжині та інших українських містечках. У Качанівці, у маєтку Тарновських, що нині входить до національного історико-культурного заповідника, композитор працював над згаданою оперою *Руслан і Людмила* за однойменною поемою Олександра Пушкіна, уривки з якої вперше виконав хор мецената Григорія Тарновського. До наших днів збереглася альтанка, названа іменем композитора, бо, за переказами, у ній він працював над оперою.

Михайло Глінка написав музику на два вірші українського поета-романтика Віктора Забіли (*Не щибечи соловейку та Гуде вітер вельми в полі*), працював, як повідомляє композитор у листах і своїх «Записках», над симфонічною увертюрою *Тарас Бульба* за однойменною повістю Гоголя, але, на жаль, жодного нотного матеріалу цього твору не збереглося.

Творча спадщина Монюшка вражає своєю чисельністю й жанровою різноманітністю: дванадцять опер (одна незавершена), три балети, вісім оперет, п'ять мес, близько 80 романсів та 400 пісень [Обух 2019, 28].

Його самобутня і задушевно мелодійна опера *Галька* (уперше виконана в остаточній редакції у Варшаві в 1858 році) завоювала любов широких мас польського народу і стала першою польською класичною національною оперою.

Ця одна з найвідоміших опер Монюшка ставилася в Київській опері ще у 1880-х роках і була однією з найпопулярніших. Виконували її також у Львові й Одесі. Можливо, популярність музичного твору забезпечив сюжет, близький українському реципієнту, заснований на поширеному морально-етичному й соціальному конфлікті: Галька, покинута молодим паном Янушем, який одружується на Софії, не може змиритися з втратою коханого і божеволіє, кінчаючи життя самогубством.

Схожий мотив у відомій poemі *Катерина* Т. Шевченка і романтичній баладі *Рибка* А. Міцкевича: зрадлива панська любов, що призвела до загибелі героїнь – Шевченкової Катерини і Міцкевичевої Кресті (обидві кинулись у водну глибіню). Обидва твори написані на матеріа-

лах народної творчості: як зазначав сам Міцкевич, тема *Рибки* запозичена, *взята из народної песни* [Мицкевич 1977, 150].

Напрошуються типологічні паралелі і при розгляді опери *Straszny dwór* (*Страшний двір, Зачарований замок*) С. Монюшка. Передноворічні гуляння з колядками, представлені в опері, нагадують відповідні українські різдвяні традиції, що сягають корінням ще дохристиянських часів. Ті ж герої різдвяного дійства: Ангел, Ірод, Смерть, Чорт, Коза і т.д.

Ворожіння (на віск) дівчат у домі Мечника (кого яка доля чекає, хто буде судженим) такі ж, як і на українських вечорницях, що відбуваються на свято Андрія Первозванного, яке вважають найбільшим передноворічним святом і відзначається ще з часів Русі 13 грудня.

Також лібрето опери містить паремії (прислів'я, приказки) різної етимології, що зафіксовані й в українській мові: *manna z nieba* (укр.: *манна з неба, манна небесна*) – з *Біблії*; *czym chata bogata, tym rada* (укр.: *чим хата багата, тим і рада, чим багаті, тим і раді*); *від страху зуби цокотять* тощо.

Музика Монюшка znana в Україні і в XXI столітті. Приміром, опера *Страшний двір* посідає важливе місце в репертуарі Львівського оперного театру.

Особливо щедрими на різноманітні імпрези стали 2018–2019 роки, коли музично-культурні інституції приєдналися до вшанування пам'яті видатного композитора концертами і проектами з нагоди його 200-літнього ювілею, а також урочистостей із нагоди 100-річчя відновлення Польщею незалежності. Концертні програми за участю українських і польських артистів відбувалися в Києві, Харкові, Одесі, Львові, Житомирі, Хмельницькому, Вінниці, Луцьку та інших містах.

Значний культурний резонанс отримав інший проект – *Монюшко на різних кінцях світу*, у межах якого відбулася серія концертів у різних містах України. Цей захід – міжнародний проект польсько-канадської фундації «Незалежний фонд культури POLCANART», реалізований спільно з видатними артистами з України й Польщі, посольствами і консульствами Польщі та польськими організаціями.

Популяризація в Україні творів класика польської музичної культури не обмежується ювілейними датами. Музика С. Монюшка посідає гідне місце в репертуарі як окремих солістів, так і різноманітних колективів (хорів чи оркестрів), що виконують твори композитора на різноманітних концертах, конкурсах, фестивалях.

Залучення музичної творчості знаного композитора Станіслава Монюшка в різноманітних культурних проектах цілком закономірне.

Митець зробив значний внесок у світову музичну спадщину, найперше як творець польської національної опери, автор численних творів майже в усіх академічних музичних жанрах.

Ще однією формою репрезентації спадщини Монюшка в Україні є наукові публікації у фахових українських виданнях, зокрема статті та монографії, які стосуються діяльності музичного товариства ім. С. Монюшка, що свого часу діяло у Станіславові (нині Івано-Франківськ). Для потреб цього товариства в 1891 році спеціально збудоване приміщення театру (з 1980 року в будівлі, яка належить до пам'яток архітектури місцевого значення, розміщена обласна філармонія).

Діяльність товариства висвітлено у працях музикознавців Л. Кияновської, Т. Мазепа, Л. Романюк та М. Черепанина⁴.

Так, про Товариство ім. С. Монюшка та його культурно-мистецькі завдання на рубежі XIX–XX століть згадує музикознавець Любов Кияновська у праці *Галицька музична культура XIX–XX століття*. Використовуючи матеріали Центрального державного історичного архіву у Львові, музикознавець цитує статут організації (затверджений у 1908-му році), а також подає відомості про діяльність товариства в місті Лева:

окрім спеціальних концертів, Товариство брало участь у всіх громадських міських урочистостях, навіть створило аматорський оперний театр, який за рік поставив 13 оперних вистав (у тому числі *Гальку* С. Монюшка (...)). Товариство неодноразово виступало також і в інших містах Галичини, і таким чином, спричинилося до виникнення «дочірніх» товариств у деяких місцевостях, зокрема в Коломиї і Станіславові [Кияновська 2007, 128–129].

Окремі відомості про діяльність музичного товариства ім. С. Монюшка у Станіславові знаходимо й у статті мистецтвознавця Лесі Романюк *Діяльність польських музично-драматичних товариств Станіславова на зламі XIX і XX століть*, у якій розглянуто історію створення польського музичного товариства, простежено етапи розвитку його музично-театрального життя, схарактеризовано основні сфери його діяльності та здобутки в контексті регіональних тенденцій⁵. Напрацювання музикознавця в подальшому увійшли до монографії *Му-*

⁴ Детальніше про це див.: Л. Обух, *Сучасні культурні проекти України в контексті польсько-українських музичних зв'язків*, «International Academy Journal Web of Scholar» 2019, 11(41), vol. 2, pp. 27–31.

⁵ Див.: Романюк Л., *Діяльність польських музично-драматичних товариств Станіславова на зламі XIX і XX століть*, «Наукові записки. Серія: мистецтвознавство», Тернопіль 2012, № 1, с. 27–34.

зичне і театральне життя Станіслава (друга половина XIX – перша половина XX ст.), написаної у співавторстві з доктором мистецтвознавства Мироном Черепанином⁶.

Заслугують на увагу також електронні публікації на різноманітних інтернет-сайтах. Видається цікавою присвячена С. Монюшку стаття *Гордість польської музичної культури*, розміщена на офіційному сайті Дрогобицького музичного коледжу імені В. Барвінського, авторства викладача цього закладу Олександри Криницької. У публікації наведено цікавий факт, що в 1865 році на запрошення товариства шанувальників музики композитор прибув до Львова, де виконувалась його кантата «Привиди» (за А. Мицкевичем) [Криницька 2019].

На жаль, про діяльність цього товариства широкому загалу поки що не відомо. Стаття у *Вікіпедії* відсутня і ще чекає на своїх авторів.

Як бачимо, спадщина С. Монюшка в системі польсько-українських музичних зв'язків XIX–поч. XXI століть займає поважне місце. Проте особливо активно залучена творчість основоположника польської симфонічної та інструментальної музики в сучасні культурні проекти, присвячені 200-річному ювілею композитора та 100-річчю відновлення Польщею незалежності.

Література

- Verves G., 1955, *Adam Mick'evič v ukrains'kij literature*, Kyjiv. [Вервес Г., 1955, *Адам Мицкевич в українській літературі*, Київ].
- Kujanovs'ka L., 2007, *Galyc'ka muzyčna kul'tura XIX–XX st.*, Černivci. [Кияновська Л., 2007, *Галицька музична культура XIX–XX ст.*, Чернівці].
- Krupc'ka O., *Gordist' pol'skoji muzyčnoji kul'tury*. [Криницька О., *Гордість польської музичної культури*], [online], <http://new.ddmu.org.ua/2019/06/12/gordist'-pols'koji-muzyčnoji-kul'tur/>, [5.05.2022]
- Literaturno-memotial'nyj muzej Maksyma Ryl's'kogo* [Літературно-меморіальний музей Максима Рильського], [online], <http://rulskiy.kiev.ua/index.php/literaturnyi-kalendar/69-natan-rybak-i-maksym-rylsky-5544>, [3.02.22].
- Mickevič A., 1977, *Izbrannoje*, Kyjiv. [Мицкевич А., 1977, *Избранное*, Киев].
- Obuh L., 2019, *Sučasni kul'turni proekty Ukrajinu v konteksti pol's'ko-ukrajins'kyh muzyčnyh zv'язkiv*, “International Academy Journal Web of Scholar”, № 11 (41), vol. 2, p. 28. [Обух Л., 2019, *Сучасні культурні проекти України в контексті польсько-українських музичних зв'язків*, “International Academy Journal Web of Scholar”, № 11(41), vol. 2, p. 28].

⁶ Див.: Романюк Л., Черепанин М., *Музичне і театральне життя Станіслава (друга половина XIX – перша половина XX ст.): монографія*, Івано-Франківськ 2016.

- Romanúk L., 2012, *Diál'nist' pol's'kyh muzyčno-dramatyčnyh tovarystv Stanislavova na zlamí XIX i XX stolit'*, "Naukovi zapysky. Seria: mystectvoznavstvo", № 1, s. 27–34. [Романюк Л., 2012, *Діяльність польських музично-драматичних товариств Станіславова на зламí XIX i XX століть*, "Наукові записки. Серія: мистецтвознавство", № 1, с. 27–34].
- Romanúk L., Čerепанyn M., 2016, *Muzyčne i teatral'ne žyttá Stanislavova (druga polovyna XIX – persha polovyna XX st.): monografiá*, Ivano-Frankvs'k. [Романюк Л., Черепанин М., 2016, *Музичне і театральне життя Станіславова (друга половина XIX – перша половина XX ст.): монографія*, Івано-Франківськ].
- Romaščenko L., 2014, *Pol'skij vector v žyzni i tvorčestve Petra Gulaka Artemovskogo*, [v:] *VI tarptautinėje mokslinėje konferencijoje "Lingvistiniai, Didaktiniai ir Sociokultūriniai Kalbos Funkcionavimo Aspektai"*, Vilnius, s. 16–24. [Ромащенко Л., 2014, *Польський вектор в житни и творчестве Петра Гулака-Артемовского*, [в:] *VI tarptautinėje mokslinėje konferencijoje "Lingvistiniai, Didaktiniai ir Sociokultūriniai Kalbos Funkcionavimo Aspektai"*, Vilnius, s. 16–24].
- Šybanov Georgij, 2009, *Za tvorčym duhom Petro Čajkovs'kyj buv ukraincem*, "Den", 3 kvit., s. 8. [Шибанов Георгій, 2009, *За творчим духом Петро Чайковський був українцем*, "День", 3 квіт., с. 8].
- Šymanovs'kyj i Ukraїna* [Шимановський і Україна], [online], <http://szymanowski-fest.com/uk/karol-shymanovsky/shymanovsky-i-ukraina>, [27.04.2022].

MULTI-VECTOR LIFE AND CREATIVE WORK OF STANISŁAW MONIUSZKO:
UKRAINIAN SEGMENT

ABSTRACT

Key words: Polish, Ukrainian, Cossack, musical, composer, genre, opera

The article reveals the combination of factors (Polish, Belarusian, Lithuanian, Russian, and most deeply – Ukrainian) that played a crucial role in the life and creative work of Stanisław Moniuszko. He was the father of Polish national opera. Emphasis was put on the place of Ukraine in the biography of Polish creative figures – Adam Mickiewicz and Karol Szymanowski, whose lives were closely connected with the region of Cherkasy. The activity of the creative tandem: Moniuszko – Mickiewicz is also analysed, as well as relations of the Polish composer with the Russian ones of Ukrainian or Polish origin.

The variety of genres in Moniuszko's musical heritage and the forms of its presentation in Ukraine were also discussed.